

**Rvperti Ab-||batis Tvitiensis, Svmmi Disertissi=||miq[ue]
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas mino-||res, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. III. Et afflictus est Jonas afflictione magna [et] iratus e[st], [et] oravit
ad d[ominu]m , (et) dixit: Obsecro d[omin]e, nu[n]quid non hoc est
verbu[m], cu[m] adhuc essem in terra mea. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

Ro. ecclesia car
put oim eccle
suarum Chri.

resurrectione, id est, peccatorum remissione. ¶ Huius sacramenti, & omnis ecclesie religio
lex & ordo, multimodis iam antedicta Romae munitur ac roboratur decretis, eo quod beati primum
cipis Ap[osto]li Petri sedes facta sit, eiusdem & consortis eius Pauli, sicut per dicatione illustrata, in
& martyrio coronata, cum sit ecclesie caput altius extulerit, latiusque dominetur per omnes
gentes sacra pontificis eius lingua, quae dominata fuerit Caesarum siue Augustorum purpura. Be
ne ergo & hoc mysterio congruit quod rex Ninivae clamavit & dixit, in Ninivae ex ore
gis & principum eius dicens: Homines & iumenta & boues & pecora non gustent quicquam
Sicut enim tunc secundum edictum regis Ninivae fieri oportuit, ita secundum fidem & traditionem
beatorum Petri & Pauli, qui sunt vel esse debent os & lingua Romanae sedis, ordine eccle
siasticum oportet observari. ¶ Sane homines & iumenta facis operata, & clamantia ad de
um, rationabiles & irrationabiles, siue prudentes ac simplices intelligere debemus ad praedi
cationem evangelii, poenitentiam agentes, iuxta quod alibi dicitur, homines & iumenta salu
facies domine. Dicendo autem, quis scit si conuertatur & ignoscat deus, ambiguum ponitur
incertum, ut dum homines dubii sunt de salute, non tamen desperent, imo fortius agant poeni
tiam, & magis deum prouocent ad misericordiam. **Et vidit deus opera eorum, quia con**
uersi sunt de via sua mala, & misertus est deus super malitiam quam locutus fuerat
ut faceret eis, & non fecit. ¶ Non tunc primum vidit, quando sic operati sunt, non inquam
tunc primum vidit facos eorum, quando se illis uestierunt, sed iam dudum uiderat, priusquam mitteret
illuc prophetam, quando prophetas occidebat. Israel praedicantes instantem sibi captiuitatem, &
non incertus praescribat, quod si longe ad gentes mitteret prophetas, tale quid nunciando, illi audire
rent & poenitentiam agerent. Vidit ergo, id est, uidere fecit per hoc experimentum, quod damnablem
esset Israel, in comparatione gentium, ut non solum prophetarum, sed & totus orbis terrarum uiderent,
iustum comprobaret esse iudicium in eo, quod gentibus deus misereretur, Israeli non misereretur,
eo quod conuertentur de uia sua mala, Israel autem perseveraret absque poenitentia. Malicia hic
pro afflictione accipimus, id est, pro subuersione Ninivae, quam fuerat locutus, quam per pro
phetam fuerat comminatus. Nec uero mutabilitatis est, quod quasi poenitens deus saepe dimittit
quod fuerat comminatus, imo maxime stabilitatis, & animi est incommutabilis, quia uidelicet illa in
tentione, ut poenitentiam agant, solet comminari peccatoribus. Proinde & hic cum dicit, ad
quadraginta dies & Ninivae subuertet, Et in lege dicit, quae fecerit, hoc uel hoc morte morietur,
Sed & in euangelio cum loquitur, omnes ei qui acceperint gladium, gladio peribunt, prudens lecto
tur, Sed & in euangelio cum loquitur, omnes ei qui acceperint gladium, gladio peribunt, prudens lecto
subaudiri debet, nisi conuersus fuerit, nisi poenitentiam egerit, iuxta illud: Nisi conuersus fueris,
gladium suum uibrabit, id est, qualis poena uel sententia peccatum consequatur, iam praescripta, quam profecto tunc
adimplebit, nisi conuersus fueris. **Et afflictus est Ionas afflictione magna & iratus est,**
& orauit ad dominum, & dixit: Obsecro domine, nunc quid non hoc est uerbum, cum adhuc essem
in terra mea: Propter hoc preoccupaui ut fugerem in Tharsis. Scio enim quod tu de
us meus clemens & misericors, patiens & multae miserationis, ignoscens super malitia.
Et nunc domine quesito, tolle animam meam, quia melior est mihi mors quam uita. ¶ Afflictione &
ira prophetae, sed & uerba eius dicentis, & nunc domine tolle quaeso animam meam, &c. ca.
rite pendamus, afflictione quaeque Moysi & ira eius, & uerba eius praeculis habere debemus,
quia uidelicet & ille afflictione magna afflictus est, & iratus fuit, & doleret locutus est, quoniam
do peccauit populus. Nam afflictione sua ipse denaras. Cumque uidisset (ait) uos peccasse domino
deo nostro, & fecisse uobis uitulum constabile, proci di ante dominum sicut prius, quadraginta diebus &
noctibus panem non comedes, & aquam non bibes &c. Ira sua in eadem causa foris patefecit, dum
stans in porta castrorum ait: Si quis est domini, iungatur mihi, congregatisque ad eum oibus filiis. Leui
ponat (inquit) uir gladium super femur suum. Ite, & redite de porta usque ad portam per medium castrorum,
& occidat unusquisque fratrem & amicum & proximum suum. Feceruntque ita, cecideruntque in illa
die quasi uiginti tria milia hominum. Porro uerba eius nimium dolentis & afflicti ista sunt. Chet
cro autem dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti. Itaque & huius
afflictione et ira et uerba dicentis: Tolle quaeso animam meam, eodem sensu ponderemus, quia uide
afflictus est afflictione magna, quod Israel iudicio diuino cadebat, et in comparatione eius iudicia
bat Ninivae Assyriorum ciuitas, credendo et poenitentiam agendo, nec refragari poterat, quia iudicium
esset sententia, et iusta incuberet suae genti captiuitas. Afflixit se Moyses pro populo ut exaret
dicitur.

Psal. 37.

Malicia p sub
uersione

Regula notas
tu digna.

Math. 26.
Psal. 7

CAP. III.

Afflictio &
ira Moysi.

Deut. 9

Exo. 32.

Afflictio &
ira Iona.

dirigitur, afflicus est iste afflictione magna, eo quod non exaudiret. Iratus est Moyses ira iusta, & zelo bono, dicendo: Ponat uir gladium super femur suum, cecideruntque uiginti tria milia, iste autem iratus quidem est, sed non potuit iram suam actu adimplere, ut auerteret iram domini a populo puniendo, id est, authores siue sacerdotes uitulorum, sicut Helias quoque occiderat sacerdotes Baal, quod dicitur in gentes quinquaginta uiros. Tædio ergo habes uitam suam, non dixit cum conditione ut Moyses, aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti, sed absolute: Tolle (inquit) quæso animam meam, quia melior est mihi mors quam uita, subauditur, quia timor, quem timebam, euenit mihi, & quod uerebar accidit, hoc timebam & hoc uerebar, quia tu deus clemens & misericors, patiens & multæ miserationis, parares ignoscere, & ueniam dare peccantibus Niniuitis, & in illorum poenitentia demonstrare quod damnabilis esset impoenitens Israhel, & quod damnatione eius non tua inclementia, sed ipsius faceret impoenitentia. Propter hoc preoccupaui ut fugerem in Tharsis, uidelicet non quod ueniam Niniuitis, uel poenitentiam inuideam, sed quod gentem meam quondam præ cæteris gentibus electam, nunc cæteris peiorem, & plus duræ ceruicis inueniri timerem. Porro cum Ionas typus Christi sit, quomodo Christo conuenit affligi & irasci, postquam resurrexit à mortuis, sicut Ionas cum sic affligeretur, & sic irasceret, exierat de uentre ceti? Nam ante resurrectionem suam, afflicus quidem fuisse, & iratus de suæ gentis perditione legitur, quando uidens ciuitatem, fleuit super illam, & ingressus templum, uidentes & euentes in illo terribiliter eiecit: Sed postquam resurrexerit à mortuis, sicut iam non moritur, ita etiam non affligitur. Ergo sicut non per suam personam ad gentes uenit, & tamen recte uenisse dicitur, uidelicet per Apostolos suos, in quibus ipse loquitur, sic nihilominus in eisdem affligi recte dicitur, qui afflicti & contristati sunt, licet in sua persona iam non affligatur. Afflictorum unus, in quo sine dubio Christus loquitur, ita dicit Paulus Apostolus. Veritatem dico in Christo, non mentior, testimonium mihi perhibente conscientia mea in spiritu sancto, quoniam tristitia mihi est magna, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis &c. **¶** Et dixit dominus ad Ionam. Putasne bene irasceris tui? Quod ad unum Ionam dicit dominus hoc ad omnes dicit, qui pro officio suo de hominibus curantes irascuntur. In ipsa namque ira sua reuocandi sunt intus, ut causam siue intentionem suam respiciant, et attempta discretionem perpendant, utrum bene irascantur an non. Nam si non hominibus, sed hominum peccatis irascuntur: si non homines, sed hominum uitia oderunt et persequuntur, bene irascuntur et bonus est in eis zelus. Si autem non peccatis, sed hominibus irascuntur, si non uitia, sed homines oderunt, et persequuntur, male irascuntur, et malus est in eis zelus. Hoc igitur uigilanter attendendum et discernendum est omnibus, dum uni dicitur: Putasne bene irasceris tui? **¶** Et egressus est Ionas de ciuitate, et sedit contra orientem ciuitatis, et fecit sibi met ibi umbraculum, et sedebat subter illud in umbra, donec uideret quid accideret ciuitati. **¶** Et preparauit dominus deus hederam, et ascendit super caput Ionæ, ut esset umbra super caput eius, et protegeret eum, laborauerat enim. **¶** Et iratus est Ionas super hederam letitia magna. **¶** Et preparauit deus vermem ascensione diluculi in crastinum, et percussit hederam, et exaruit. **¶** Et cum ortus fuisset sol, præcepit dominus vento calido et uenti, et percussit sol super caput Ionæ, et estuabat, et perierit anima sue ut moreretur, et dixit: Melius est mihi mori quam uiuere. **¶** Afflicto & irato propheta amplius impenditur, unde magis ac magis affligatur & irascatur: quia uidelicet per hanc similitudinem hederæ tam cito exortæ, & tam cito arefactæ propheticum spiritu intelligere poterat antequam fieret, id quod intelligimus nos, quia factum est uidelicet, quod non solum tunc instanti tempore decem tribus, Assyrijs tanquam iustioribus utpote impoenitentes ad poenitentiam promissis. Verum & ipsa Hierusalem, et tota gente relicta, quandoque ad gentes transitura foret salua. Et secundum historiam quidem hæc quæ nunc dicuntur. Et egressus est Ionas de ciuitate, & cætera posteriora sunt præcedentibus, secundum mysterium autem anteriora siue priora sunt. Nam quod egressus est Ionas de ciuitate, et sedit contra orientem ciuitatis, illud mystice nobis insinuat, quod dominus, siue uerbum domini, totius mundi gentes in initio reliquit, ut Apollonius ait, uias suas ingredi permit. Fecitque sibi met umbraculum, scilicet patres Abraham, Isaac, et Iacob assumendo, et genus illorum eligendo, quia requiem sibi met inuenit in fide illorum. Hoc est namque quod ait: Et sedebat subter illud in umbra, donec uideret quid accideret ciuitati. Sic enim

3. Reg. 18

Afflicto & ira Christi

Lucæ 19

Ro. 9

Quæ est ira bona.

Mysterium huius facti long

Hedera, legis
licera.

2. Reg. 6.

Vermis, Ro.
imperium

Act. 6.

Sic em̄ intra generationē illorū sese cōtinuit, donec ueniret tēpus recōciliationis gentiū, ipse p̄sciuit. Quod deinde subiungitur: & p̄parauit dñs deus hedera, & ascendit super caput lonæ, ut esset umbra super caput eius, & protegeret eum, laborauerat em̄ illud mysterium intelligimus, quod post suauē umbraculū fidei patrū, legē dedit, & religionē sacerdotū per Moſen instituit, ut sub illa cōtegeretur uerbū domini, siue spūs ueritatis, ad opertus figuris & uilitate literæ, quæ cōgrue significatur p̄ uiriditatē leuis hederæ, siue ut quidā uolunt cucurbitæ. Deniq; cucurbita & hedera huius naturæ sunt, ut p̄ terrā reptent, lata habent folia, in modū pampini, & absq; furcis uel adminiculis, qbus innitant altiora, nō apparent. Sic nimirū litera legis cunctarūq; cæremoniæ lata est, & umbra densissima, semetipsa obscurat: Et nisi spūalis intelligentiæ adminiculis subleuetur, neq; alta neq; preciosa est. Lætatus est (ait) Ionas sup hederā lætitia magna, q̄ uidelicet uerbū dñi, quod est Christus, in prophetis & sanctis hominibus habitās, priusq; incarnatū, sub illa interim seruabat, & honorabatur etiā ab ignorātib; qbus pro ratione tēporis celabat & celari oportebat, q̄ sub umbraculo literæ cōtineretur. Nec uero incōgrue lætitia magna in eiusmodi lætatis potest laborē fuisse dicitur, quia nimirū pro parte illorū, q̄ inter illas cæremonias cōplacuerūt laboratur, qui p̄ fidē suā illū lætificauerūt, imō & ipsius lætitia fuit lætitia ipsorū, q̄ illi lætati sunt in ipso, ex epl̄i gratia, ut Dauid q̄n reducēs arcā dñi ludebat corā dño in omnibus lignis fabrefactis, & citharis, & liris, & tympanis, & fistris, & cymbalis, & subsiltebat, atq; saltabat: & ludā (inquiens) & uilior siam plusq; factus sum, & ero humilis in oculis meis. In eodem modi noster Ionas. i. Chrūs, siue uerbū dñi, necdū incarnatū, reuera tūc lætitia magna lætabatur, & re quiescebat, laborauerūt em̄, uidelicet mores populi illius in deserto sustinendo nec lætari desit, donec inde carnē assumeret, & deus homo fieret. At uero ubi Christus passus est, & resurrexit, p̄dicari cepit Niniuitis, id est, cūctis gentibus p̄cāntiā & remissio omnium peccatorū in noīe eius. Tunc omne illud umbraculū legis & cæremoniæ dissipatum est, ita ut & ciuitas Hierusalē, & ipsum templū omnino destrueretur, sicut toto orbi notū est. Exaruit ergo hedera à uerme percussa in ascensu diluculi, id est, in reuelatione resurrexerunt nis dñi nostri, qui diluculo resurrexit. Vermis hic recte Romanū imperium intelligitur, sicut & in lohēl perucā, locustā, bruchū, atq; rubiginē, quatuor principalia regna intelliguntur, quorū ultimū Romanū fuit. Nā primū Babylonicū fuit, secūdū Persicū, tertium Macedonicū extitit, à qbus locus & gens illa diuersis tēporibus lacerata, tandē à Romano imperio irrecuperabilē ē destructa, qd ad hoc ip̄m utiq; dñs p̄parauerat, iuxta qd hic dicit, q̄ uenire parauit dñs. Itaq; sicut p̄ p̄cāntiā Niniuitarū cōuerſio gētiū, sic p̄ ariditatē hederæ significata ē desertio Iudeorū. Qd deinde sequit, Et cū ortus fuisset sol, p̄cepit dñs uēto calido & uentū, & percussit sol sup caput lonæ, & æstibat, illā significat tribulationē, quā i discipulis Iesus Christus protulit, ab ipsis Iudæis interim dū parabat uermis ad percutiendā hedera, i. dū differret Romanorū aduētus ab subuertendā Iudæā, etiā priusq; ab hominibus subuerteret, i. corā deo subuertam, & ex quo Christi sanguinē fudit oīno arefactā. Inde fuit illa grandis afflictio & ira lonæ, de qua supra dictū est, q̄ afflictione magna afflictus & iratus est. Tūc nā magna magna fuit apostolis, cæterisq; discipulis ex ea gente, t̄a ex spū charitatis, q̄ ex affectu conſanguinitatis, ita ut illis tanq; fratribus afflictio corde cōdolerēt, & tanq; ore sæ uero increpārēt. Exempli gratia, ut protomartyr Stephanus, q̄ magna charitate cōpatiēs, clamauit dicens. Dñe ne statuas illis hoc peccatū: & magna sæ ueritate redarguēs. Dura (inquit) ceruicē, & incircūcisi cordibus, & auribus: uos semp̄ spūi sc̄o restitistis sicut patres uestri, &c. Et dixit dominus ad Ionā: Putasne bene irasceris tu super hedera? Et dixit: Bene irascor ego usq; ad mortē. Et dixit dñs: Tu doles super hedera, in qua non laborasti, neq; fecisti ut cresceret, que sub vna nocte nata ē, & sub vna nocte perit. Et ego non parcā Ninive ciuitati magnæ, in qua sunt plus q̄ centū viginti milia hominū, qui nesciunt quid sit inter dextrā & sinistrā suā, & iumenta multa. Manifeste hic uis argumentū à maiore factū est, ad cōstringendū prophetā ut cōsentiat, & cōsentientē dicitur censeat misericordiæ circa p̄cāntiā Niniuitarū. Nā sine ulla cōtradictione maior est homo unus, imō & iumentū unū anima & sensu uigens, q̄ centū uiginti milia hederarū, hederarūq; q̄ & si aliqua qualicunq; uita uiuunt, nullius t̄n habēt sensus officiū. At ille super

ariditate unius hederæ siue cucurbitæ magis irascebatur, quàm super euerfionem doleret, si euenisset secundum suam prophetiam centum viginti milia hominũ multorumq; iumentorum & qui irascebatur nõ seruari sibi hederam in qua ipse nõ laborauerat, æquanimiter tulisset, ut subuerteret deus tot homines, totq; iumenta quæ creauerat. ¶ Sed obijci potest, quia tanq; propheta spiritu præfago præuidebat, quid illa præsignaret cucurbitæ ariditas Ninive seruata, scilicet quæ sua gens Israhelitica in cõparatione gentiũ, multo dãabilius esset iumẽto, & ob hoc irascebatur, & humano affeũ p̄pinq̄uitati suæ cõdolebat. Ad hoc itaq; sciẽter dicendũ, quia tota illa p̄pinq̄uitas, omnis illa multitudo Israhelitica, quæ uerbũ dñi nõ recipiebat, imò prophetas uerbi dñi præcones occidebat, & ob hoc in captiuitatẽ ducenda erat, iuste corã oculis dñi reputabatur tanq; hederam siue cucurbitam. Nã in alio p̄pheta uocẽ audiuius dicentis: Clama. Et illo dicẽte, quid clamabo? Omnis caro scẽnũ & omnis gl̄a eius, quasi flos scẽni, & exiccatus est scẽnũ & cecidit flos, uerbũ autẽ dñi manet in æternũ. Ergo & Israhel quoniã nõ recipiebat uerbũ domini manẽs in æternũ, scẽnum erat, & iccirco congrua similitudine monstratũ est Ionæ, quanti æstimari deberet illa carnalis p̄pinq̄uitas sua pro qua æmulabatur contra Ninuitas, tanq; si diceret illi dominus, Israhel sic mihi est tanq; quàm hederam siue scẽnũ, quia non manet in eo uerbũ domini. Ninuita autẽ qui audierũt & crediderũt hoies sunt, iumẽta sunt, id est, tanto superãt Israhelẽ incredulũ, quãto hederam sensu carentẽ, superant iumenta, quæ uiuunt & sentiunt, siue hoies qui uiuunt, sentiunt atq; discernunt. Adde & hoc quod tot homines uiuẽtes nesciũt quid sit inter dextram & sinistra suam, Israhel autem habens legem & prophetas excusationẽ habere de ignõrantia nõ potest. Si ergo dolor admittat rationẽ, correptus propheta sine dubio fatetur zelo hois iustiorẽ esse dei clementiã. Ut tandem & hoc ipsum ad Christi personã in mysterio referamus, primũ illud reminiscamur, quod agonizans in passione sua, tristis ẽ, inquit, anima meã usq; ad mortẽ. Deinde subiungens: Spũs quidẽ promptus est, caro autẽ infirma. Contristabatur em̄ pro futura euerfione Hierosolymorũ in sanguinis sui uindictã, unde & antea uidẽs ciuitatẽ fleturã sup̄ illam, et illa tristitia siue fletus erat ex carne infirma, nam spũs promptus erat, sciens non esse curandum de carnalitate, sed de sola iustitia diuina. Dicat ergo spiritus promptus carni infirmæ: Tu doles sup̄ hederam in qua nõ laborasti, neq; fecisti ut cresceret &c. Deniq; tota pulchritudo ciuitatis, & cultus tẽpli speciosũ, q̄si hederam p̄parui haberi debuit in cõspectu diuinitatis, pro qua utiq; nos ter Ionas. i. colũba siue dolens Chrũs nõ laborauit. Neq; em̄ iccirco deus homo factus est, laborẽq; subiit passionis, ut in tali tẽplo, siue in illis gloriaretur, aut requiesceret carnalibus tẽpli ceremonijs, sed iccirco ut saluaret Niniuẽ, ut passioẽ suã redimeret mũdũ, secũdũ illã dei patris p̄pheticã uocẽ. Postula à me & dabo tibi gẽtes hæreditatẽ tuã, & possessionẽ tuã terminos terræ. Sed nec fecisti, inquit, ut cresceret herba, id est nec exegisti, ut tibi offerretur eiufmodi uictimæ & holocausta, iuxta illud Hieremiæ. Nõ sum locutus, ait, cũ patribus uestris, & nõ p̄cepti eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti, de uerbo holocaustomatũ & uictimarũ, sed hoc præcepi eis dicẽs: Audite uocem meã, & ero uobis deus &c. Eiufmodi hederam sub una nocte nata est & sub una nocte perijt, quia uidelicet cito legẽ populus ille recepit dicẽdo, omnia quæ locutus ẽ dñs faciemus, & erimus obediẽtes. Cito deseruit primũ sequendo Hieroboam, et dicẽdo: Nõ est pars nobis in Dauid, atq; seruiendo aureis uitalis, & deinde secũdũ p̄suasionem pontificũ denegando & crucifigendo Christũ filiũ dei. Dicat ergo ut iam præfati sumus, spũs promptus infirmæ carni, Tu doles sup̄ hederam, id est sup̄ propinqua tua gente ludæã, et ego nõ parcã Niniuẽ ciuitati magnæ, nõ prouidebo saluti gentiũ in toto orbe quæ ignorant & errãt. Multa nãq; sunt in gẽtibus milia hominũ, qui ad simulachra muta, prout ducuntur, eunt, nõ per maliciã, sed per ignorantiam, & sine dubio uias suas corrigerent, si haberent uertutis noticiã, si ostensum fuerit illis quid sit inter dextrã & sinistra suam, i. inter dei ueritatem, & hominum mendacium. Quod quia nondũ sciunt, similes sunt puerulis, qui præ imbecillitate infantia, nesciunt quid sit inter dextrã & sinistra suam. i. quæ manus utrum dextera an sinistra ualentior, & usui cuiuslibet aptior sit, quia nondũ sunt experti, æqualiter em̄ adhuc pro tempore, quia nuper de uulua prodierũt, utrũq; brachiolũ, utraq; manus omnino imbecillis est. Talium plusquã centum uiginti milia erant in illa Niniuẽ

Israhel, ut hederam & scẽnũ

Esa. 40

Mysteriũ doli
loris sup̄ hederam.
Mat. 26.

Psal. 2.

Hiere. 7.

Exo. 24.

3. Reg. 12.

Qui nesciunt
quid sit inter
dextrã & sinistra

COMMENT. RUPER. ABBA.

utpote ciuitate magna. Nam cum esset ampla trium dierum itinere, non incredibile est tam in ea fuisse multitudinem, solummodo paruulorum & lactentium, qui (sicut iam dictum est, nullum dexteræ & sinistrae suæ, quæ nam amplius ualeret, cœperant experimentum.

¶ Finis libri secundi & ultimi in Ionam prophetam.

PRO LOGVS RVPERTI ABBATIS TVITIENSIS IN MICHEAM PROPHETAM.

Micheas sextus in ordine duodecim prophetarum secundum nomen suum, quod interpretatur humilitas, in oculis suis fuisse humilis credendus est. Mysterium namque uenturi Christi filii dei, quod non superbis, sed humilibus ab initio reuelatum fuit, iuxta quod ipsemet ore proprio pronuncians. Confiteor (inquit) tibi pater domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus & reuelasti ea paruulis, ita huic reuelatum est, ut non solum quod uenturus uel nasciturus esset uerum etiam locum natiuitatis eius præsciret & prædiceret. Ait enim: Et tu Bethleë Efrata, parua es in milibus Iuda, ex te mihi egredietur, qui sit dominator in Israhel, & egredietur tu ab initio à diebus æternitatis. Hoc de dominatore Christo, & de natiuitatis eius loco dictum esse per hunc humilem, nec superbi dubitare potuerunt, qui Herodi sciscitanti ab ipsis ubi Christus nasceret, respondentes, in Bethleë Iuda debere nasci, testimonio presenti usi sunt. ¶ Hoc plura cæteris prophetis hic accipisse uidetur, ut locum quoque designaret natiuitatis eius præ sanctum Dauid, qui magna cum afflictione & uigilijs atque oratione se hoc ipsum quæsisse & inuenisse conuouit deo Iacobi: si introiero in tabernaculum domus meæ, si ascendero in lectulum strati mei, si dero somnum oculis meis, p. m. d. & r. t. m. d. i. l. d. t. i. His namque uerbis iuxta literalem sensum, declarat se cum accepisset promissiones Christi de semine suo nascituro, locum quoque scire uoluisse ubi nasceretur, & pro hoc desiderio nouisse quod nullam suo corpori requiem indulgeret, nisi prius desiderata rei noticiam consequeretur. Etenim dum protinus subiugit, ecce audiuimus in Efrata, oranti sibi reuelatum esse clara uoce pronunciat natiuitatem eius futuram in Bethleë ciuitate sua, quia uidelicet Efrata ipse est Bethleë. Quod ergo Dauid tanta cum instantia supplicanti reuelatum est, non parua gratia percepit, & hic secundum nomen suum humilis natus de Moysi tibi, quod interpretatur hæreditas, & erat uiculus haud grandis. Cuius uidelicet uocabulum mysterium eidem nihilominus congruit, quemadmodum & cæteris omnibus, quorum hæreditas est uerbum domini, & dicere possunt cum Dauid: Hæreditate acquisiui testimonia tua in æternum, quæ ex altario cordis mei sunt. Hic (ut iam dictum est) sextus sit in ordine duodecim prophetarum, ut in quibusdam quasi in corde uoluminis profunda positis mysteria continet, & in perscrutanda difficultas est. ¶ Cum ergo & difficile sit, & temerarium possit iudicari, post magnorum studia patrum, non extrinsecus subsequentes aliquid in hominum profunditatibus scrutari, iam cessandum putaremus ab intentione scribendi, sed talis interim metis nostræ debilitas sese aperit, ut ex ipsius consideratione commoniti, illius recordemur uersiculi: Dormitauit anima mea præ tædio, confirmata me in uerbis tuis. Tædium namque in ocio patimur uitæ presentis, & quasi dormitando uiam facimus uanis cogitationum phantasijs, nec est aliud præter hominum studium, quod animi nostri statum confirmare possit, utpote in opis atque inertis secundum similitudinem serui, qui neque quinq; talenta neque duo, sed unum tantum accepit. Vnum talentum est intellectus, quo nostra paruitas sese sentit esse munera, & propterea fugiendum sibi est exemplum serui nequam, qui fodiendo in terram talentum abscondit, & nullam saltem alicuius boni sermonis reportauit usuram. Qualitercumque autem de nostra intentione iudicent, hoc intendere nos profitemur, ut meditando atque scribendo presentis uitæ releuemus tædium, consolemur exilium, & hæreditate acquiramus testimonia Christi filii dei in æternum, illum ergo attendentes, qui omnibus seruis suis dicitur: Veniamini dum uenio, lucrum aliquod conquiramus, etiam de propheta isto.

Mat. ij

Mich. 5

Mat. 2.
Soli Dauid et
Micheæ reue
latus est locus
natiuitatis
Christi.

Psal. 133

Ge. 35

Psal. 138

Ruperi humilitas
i studio.

Psal. 60.

Mat. 25.
Lucæ. 19

FINIS PROLOGI.